

Målet til Skatteforsk – Centre for Tax Research er å bidra til å tette gapet mellom akademisk toppforskning og praktisk skattepolitikk. Forskningscenteret ligger ved Handelshøyskolen ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

Høringssvar

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til høringen om konseptvalgutredning eierskapsopplysninger aksjer.

I Norge har vi stor tillit til det offentlige, noe som reflekteres i høy skattemoral og god etterlevelse av regler. Hele vår samfunnsorganisering hviler i stor grad på tillitsbaserte systemer med automatiske utbetalinger og kontroller. Dette forutsetter god informasjonstilgang og åpenhet for å forhindre og avdekke misbruk, som vi tidligere har poengtert i høringsuttalelser og kronikker [1,2].

Forskning er helt sentralt for å avdekke systemsvikt og systematisk misbruk og for å kunne bidra med kunnskapsbaserte forslag til løsninger. Denne jobben kan kun gjøres med god tilgang til informasjon som det offentlige samler inn. Et offentlig tilgjengelig, fullstendig, og korrekt register over aksjeeiere er et svært viktig verktøy i denne sammenhengen. Forskere kan sammenstille og analysere data på en hel annen måte enn etater kan på egen hånd på grunn av store utfordringer både med å bruke egne data og med kapasitet i databehandlingen. [3, 4].

Vår konklusjon er da klar:

Skatteforsk støtter konsept 3 – Samordnet aksjeeierregister.

Videre så har vi basert på vår utstrakte erfaring med innsamling, sammenstilling og bruk av data følgende innspill:

- I utredningen er forskningens behov for tilgang behandlet i liten grad. Under Strategiske mål i [KVUens hoveddokument](#), konsentrerer samfunns mål og effektmål seg om tilgang til informasjon for myndighetsutøvelse. Forskning nevnes kun i sammenheng med SSB. I [Vedlegg A – Behovsanalyse](#), er forskere ikke nevnt spesifikt i interessentkartet (s14).
- [Hoveddokumentet](#) sier at 'det til tross for at utredningen har fokusert på tilgang for offentlige myndigheter, er det betydelig nyttepotensial knyttet til å gi flere aktører tilgang' (s120). De identifiserer her aktører (utover offentlige myndigheter) som vil ha nytte av aksjeeieropplysninger. Heller ikke her nevnes forskning.
- I [Forskrift om endring i forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere](#) er høyere utdanningsinstitusjoner som omfattet av universitets- og høyskoleloven § 1-2 angitt som aktører som skal ha tilgang til registeret. Tilgangen som angitt her bør harmoniseres med tilgangen til det kommende registeret over eierskapsopplysninger for aksjer.
- I [Hoveddokumentet](#) (s54) kapittel 5.5 R5 – 'Tilgjengeliggjøring av eierskapsopplysninger til andre formål' står det at valgt løsning skal muliggjøre evt. senere utvidelse til andre brukergrupper. Vi mener tilgang til andre brukergrupper, som forskning, ikke bør vente til en eventuell utvidelse, som kan ta svært langt tid før skjer.

- Når forskning ikke er nevnt i de foranliggende behovskartlegginger og målformuleringer, er det også høy risiko for at denne brukergruppen ikke vil få bred nok tilgang til opplysninger. Det er viktig å huske at forskere ofte er avhengige at databruk og -leveranser skjer i koordinering med eller gjennom SSB, for at man skal kunne benytte samme prosjektspesifikke løpenummer i krypteringsprosesser for data, slik at de kan kobles med andre datakilder via samme løpenummer.
- Et praktisk spørsmål som lager utfordringer i analyser av etterlevelse, lovlige og ulovlige tilpasninger til regelverket, samt mulig avdekking av irregulariteter, er muligheten til å sjekke rapporterte data på både eier- og selskapssiden for mulig avvik. Dette vanskeliggjør evalueringer av tidligere og planlagte lovendringer, men også muligheten for automatiske og løpende kontroller internt hos Skatteetaten og andre instanser. Dette bør hensyntas i utformingen av registeret, men også i utformingen av skattemeldinger for både personer og selskaper, slik at det er mulig å kryss-sjekke på tvers av datakilder. For eksempel er det i dag krevende, etter det vi skjønner, å kontrollere om konsum i selskap eller aksjonærlån er korrekt rapportert på personers skattemelding, da det ikke er egne felt for dette, men det slås sammen med utbytte og beskattes som det.

Vennlig hilsen,

Professor Annette Alstadsæter (Direktør, Skatteforsk)

Referanser

- [1] Høringssvar fra Skatteforsk – Centre for Tax Research & Handelshøyskolen ved NMBU. 2023. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-endringer-i-lov-om-register-over-reelle-rettighetshavere-11/id3017597/?uid=78934f73-ef1c-47d2-99a4-f7b4430e1edc>
- [2] Alstadsæter, A. *Register over reelle eiere må åpnes nå*. Dagens Næringsliv, 2024. <https://www.dn.no/samfunn/skatt/hvem-eier-norge/skatteunndragelser/register-over-reelle-eiere-ma-apnes-na/2-1-1583689>
- [3] Aanestad, M., Alstadsæter, A. & Ulloa, H. *Fra visjon til virkelighet: Hvordan offentlig sektor kan utnytte egne data bedre*. Rapport, Skatteforsk – Centre for Tax Research, 2025. <https://www.nmbu.no/en/news/topic/skatteforsk-reports>
- [4] Alpysbayeva, D., Alstadsæter, A., Kopczuk, W., Markussen, S., & Raaum, O. *Misreporting in the Norwegian business cash support scheme*. International Tax and Public Finance, 1-31, 2024. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-024-09857-6>